

ד"ף על הפרשה

פרשת כי תצא - עזר שמוציא מהרב ד.פרטו fe"ט"א

שילוח הקן - איוק ???

"כי יקרא קן צפור...הבנים תקח לך...והארכת ימים" (דברים כב, ו-ז)

שילוח הקן היא מצוה יקרה עד מאוד. סגולות המצוה:

- ◆ זוכה לאריכות ימים, כמובא בפסוק. (מד"ר פ' כי תצא)
- ◆ יזכה להיפקד בבנים (וי"א זרע של קיימא). (תנחומא כי תצא)
- ◆ יזכה לשמירה ממזיקים מיוחדים (מד"ר פ' כי תצא).
- ◆ עשירות - "אם שלחת מצות הקן, את זוכה לשלח עבד עברי" (תנחומא שם).

◆ סגולת המצוה שיוזכה על ידה לבית חדש, לכרם, לצאן ובקר ולבגדים נאים. (שם)

◆ אמרו חז"ל (שם) שע"י קיום מצוה זו מורז את אליהו הנביא לבוא ולבשר על הגאולה.

אל מוצרת יד על הפרשה הניח מצוה מציין אודות מצוה שילוח הקן. בחודש אב תשס"ב נתפס אברך מנ"י ברק צ"י קרוב משפחתו מחוץ לציר להנחיל לביתו לקיים מצוה שילוח הקן! לאחר פירוב, נודע שזו יו"ט פנו קן על אדן החלון בביתם, יש ביצים בקן, ומאחר ואותו קרוב כבר קיים מצוה שילוח הקן ברצונו לזכות את קרובו לקיים גם את המצוה היקרה.

לאחר קפיצת יום ושלח הניח האברך מנ"י ברק בעצרת הערב (אז האמא יושבת על ביצה ולא הולך) לבית קרובו ברצות מנחה וז"ל לקראת המצוה היקרה. לאחר שראה את הקן ואת היונה יושבת על ביצה, הניח לצבור על הזכות מצוה שילוח הקן בשו"ע ו"ד סי' רצ"ב, ללודא שאינם שוכחים אותה כפי ש"ק. תוך כדי ציון, האברך שם לב שהביצים או אפרכות צריכים להיות ראויים לאכילה. לשאלת האברך, השיב בציף הבית שיתכן והביצים נמצאים בקן כבר 4 ימים. **האברך נוצץ** עם תלמידו חכם נוסף, ולבסוף מצא במנהג הרבה (שו"ע א"ח, הלכות חוב"מ) סמיון תק"ט, סק"י שביצים שהתנחלוט ישנה עליהם 3 ימים רצופים - מתחילות להתרסק ואינן ראויות לאכיל. הוא ראה גם נוספים נוספים שסופרים שפילוח האב, יש גם משום צרצור חיים. יש כאן ודאי צרצור חיים וספק מצוה והחליט לבסוף שלא לשלח את האב. הוא חזר לבני ברק מהלך שנה לקיים את המצוה היקרה, בתקופה שידמן לו לשלח את האפרכות מהשק.

לאחר שבוע ימים, שוב התקשר אליו בן משפחתו, והודיע שהולכים וצ"א מביצה. הוסיף הנה שצ"ו להניח בהקדמת לקיים את המצוה - סרט ילמדו הולכים לצוף. בנתיים, נודע לאברך שיש דעות נוספות בפוסקים שאם אין האדם מתכוון לקחת את האפרכות אסור כלל לשלח את האב, משום צרצור חיים. זאת ועוד, במקרים רבים היונה כלל אינה שמה את הביצה משום שמריחה ריח האדם שנמצא בהם וככל הנראה טועה לחשוב שאין אלו ביצים שמה, וצ"ע דל"ד עד מאד (ציון חת"ס). מאידך, נראה שהכרעת הפוסקים היא שניתן להשכיח את האפרכות או ביצים טהור מהקן ולקנותם, ולבדק שיש כפפות וברדק זו היונה לא תרשע במגע האדם ותחזור שוב אל אפרכותיה ותדגלם.

האברך אכן נקט בדרך זו, הניח והשכיח את האפרכות בצודו לזרע כפפות בידי, ואח"כ הניח חזרה בקן. למחרת נודע לו מהצד הבית קרובו שהיונה אכן חזרה לקן ומשיכה לטבח את הביצה. אצל האברך נותר ספק נוסף: אצ"פ שהיונה אכן חזרה, במשך השעות שהיונה צמחה את הביצה, צדיון הצטערה. האם אין להתחשב בכך ולוותר על המצוה כלל? כי אין יסור לצרצור חיים...

העולה מהאמור:

- (לא הכרעה הלכתית) ש' להתיעץ במו"צ הבקי בדינים אלו. עיין שו"ע יו"ד רצ"ב וכו'.
- צריך שיהיו הביצים ראויות לאכילה.
- ישים לב להבריח את היונה בידיו (או מקל וכיו"ב), שלא תברח היונה מעצמה ע"י פתיחת חלון וכדומה, שאז מפסיד המצוה.
- אין לשלח את היונה אם עברו 3 ימים מאז שהאמא דוגרת על הביצים מחשש שהחלו להתרסק (מ"ב תקלט' סק"י).

צהימים - זמן לחמי! אין לקומא בזמן הביטלה

4. נחלקו הפוסקים האם חייב לקיים מצות שילוח הקן כאשר מזדמן לו, בפרט כאשר אינו לוקח הביצים/אפרכות. הטעם להחמיר בזה משום צער בעלי חיים כשמגרש את האמא.

(ע' רש"י ומאירי בחולין קלח: - קמא: , טור יו"ד רצ"ב, חו"א יו"ד קע"ב, פת"ש סק"א, חיי אדם סת"ט, שו"ת מהרש"א, חוות יאיר, מקור חיים סי' תלא', מנחת יצחק ח"ב סי' עה', היב"א ח"י יו"ד סי' לב' הכריע שטוב לחוש למחמירים ולקחת את הבנים. גם בוזהר משמע שהעיקר שיקח את הביצים לעצמו)

בן 110 - כיצד מונעים?

"פי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שמע בקול אביו ובקול אמו" (כ"א, יח)

◆ הכאב לב ועגמת נפש שיש להורים כאשר ח"ו רואים את אחד מילדיהם נוהג שלא כשורה ואינו ממשיך בדרך אבותיהם ורבותיהם היא גדולה ועצומה.

חז"ל הגדירו מצב זה "קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג" (ברכות ז).

◆ ריבוי תענוגות - עשרת השבטים נאבדו בגלל רדיפת התענוגות (שבט קמ"ז). מובא שם מעשה עם רבי אלעזר בן ערך שכמעט ושכח גם הוא את תורתו לגמרי בגין כך.

◆ פינוק יתר - "תניא...תינוק - תהא שמאל דוחה וימין מקרבת" (סוטה מז). ביאר ה-"יד רמה" (רבנו מאיר ב"ר טודרוס הלוי אבולעפיה, חי לפני כ-800 שנה) שאם אינו מייסר את בנו יוצא לתרבות רעה. אבל ירבה במידת הקירוב וחיבוב ("ימין") יותר ממידת הדחיה/יסורין.

◆ "גבולות" - הורים שאינם יודעים להציב גבולות לילדיהם, מסיבות שונות, לא מקיימים הוראת הדרכה זו של ה-"יד רמה", וכאשר הילדים בוגרים ואינם ממשיכים בדרך אבותיהם נגרמת עגמת נפש רבה להורים.

תלמיד כתה ג' פאחד הת"תים היה נקלע שוב ושוב למריבות עם חבריו. לאחר שרבו עקב אחר הציון רב, הודיע לאימו של התלמיד שגם אינו יודע מתי צודק ולא מתי לא מוקד. האמא זילתה לרה הכתה שנה פנה היחיד, שנולד לה לאחר 4 שנות, ויתכן שקשה לה להקפיד ציומו" על כל דבר שצויה. הרב הניח לצעות לילד מבצע במשך שבוע, ואם יצאוד בו יקבל כרס יפה. ואם לאו, לא יקבל. האמא הסכימה ברצון. במשך כל ימי השבוע הילד אכן עשה מאמץ אבל לא עמד במבצע. לשאלת הרב כיצד נפתה, צנתה האמא שלא יכלה להתאפק וקנתה לבנה את הכרס ככלל זאת. לאחר שהבין הרב שלא ניתן לשנות את היחס המטפח לבנה, הפסיק לפצול ציון.

לאחר שנים, בכתה ח', התלמיד הוצא ממסגרת הלימודים של אי יכולתו לעמוד במשמעת המניימית של הנהגה לתפילות והשיעורים במלון. אימו סבלה מבק מאד, ופעל רבות לצדקתיה על פנה צנה בהן את הבית תדיר ואף התבטא שאינו מצוין להיות מחברתה.

◆ תפילה - מרן הדרך אמונה נהג לומר "תפילה עושה מחצה", ויש להרבות ולהתמיד בתפילה על צאצאיו.

במלון הדודו רבי ברוך רפאל שולדנו צ"ל צלה לארץ ממרוקו לפני כמה שעות שנים.

הנהיג הרי' שלמה וולפה צ"ל ה"ק להקפיד את פניו בהניחו לא"י. תוך כדי שוחטם בדברי תורה פנואים שונים, שאף המלון הר"ע וולפה את הרב שולדנו "כיצד זכותם להקים כזה שטח של תורה" - פנים ונכדים גדולים בתורה ויראת שמים? וכל זה למרות שתנוצת הכספיה 'אליאנס' (הידועה לשמחה) הצליחה כל כך במדינת מרוקו וסביבתה?" הוסיף הרב וולפה שהוא מתעניין לדעת מהי שיטת החינוך המצליחה כל כך של הרב שולדנו.

הרב שולדנו השיב: "ככלל זילתה אני ישפתי בחדר אחד בבית, ואסתי בחדר אחר, וסכנו דמעות בתפילה במשך כעשרים דקות להצלחת התורה ויראת שמים. אט זה בעזרתנו, זו הזכות."

